

РЕШЕНИЕ

№ 6463

гр. София, 17.11.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 53 състав,
в публично заседание на 27.10.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Стефан Станчев

при участието на секретаря Валентина Христова и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **11274** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство е по реда на чл. 1, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) във вр. с чл. 203 - 207 от Административно процесуалния кодекс (АПК)

Образувано е по искова молба на С. С. П., против Националната агенция за приходите /НАП/, с която се претендира обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1000 /хиляда/ лева, причинени вследствие на неизпълнение на задължението по чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27. 04. 2016 г., ведно със законната лихва от 15. 07. 2019 г. /алтернативно от датата на завеждане на исковата молба/ до окончателното изплащане на сумата.

В исковата молба се твърди, че вследствие на неправомерно изтичане на лични данни от базата данни на НАП, тя е претърпяла неимуществени вреди, изразяващи се в притеснения, страх и опасения за възможна злоупотреба с личните ѝ данни, станали достъпни от т.нар. „хакерска атака“, при която от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация, съдържаща множество лични данни на български граждани. Според ищцата, НАП чрез бездействието си е допуснала нарушения на чл. 24 и чл. 32 GDPR и чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД, нарушила е и разпоредбите на чл. 45, ал. 1, т. 6 от ЗЗЛД, като не е обработила личните данни по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност, като се приложат подходящи технологии и организационни мерки; чл. 64 ЗЗЛД, като намира, че не е изпълнено задължението за

извършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита; чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЛД; чл. 67 и чл. 68 от ЗЗЛД. Поради това моли съда да се произнесе с решение, с което да осъди приходната агенция да заплати исканото обезщетение. Претендират се разноски, за което се представя списък по чл.80 от ГПК.

Ответникът Националната агенция за приходите, чрез процесуалния си представител, оспорва исквата молба и моли съда да се произнесе с решение, с което да я отхвърли като недоказана. Претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на С. градска прокуратура дава заключение за неоснователност на исквата претенция, при липсата на причинна връзка между претендираното обезщетение за настъпили вреди; не са установени конкретни действия/бездействия от страна на ответника; причината за изтичането на лични данни е следствие на престъпно деяние от неучастващи в процеса лица - хакери.

Съдът, след като обсъди доказателствата по делото във връзка с доводите на страните, прие следното.

Въпросът за допустимостта на иска е разрешен с Определение № 4958/28.04.2020 г., постановено по адм.д.№ 1638/2020 г. по описа на ВАС, задължително за настоящия състав – чл.235, ал.2 АПК.

Безспорно е, че поради нерегламентиран достъп, в следствие на умишлени престъпни действия от страна на неизвестно/и лице/а, осъществен на 15.07.2019 г., е изтекла информация от информационните масиви на НАП, съдържаща лични данни на над 5 млн. души. Съдът не намира необходимост да събира доказателства какви лични данни на ищцата са изтекли, по причина, че правопораждащият факт е достатъчно известен, а при демографската обстановка, повече от сигурно е, че ищцата е била засегната от пробив в системата на НАП. По отношение твърденията в исквата молба за преживени душевни несгоди, съдът също не обсъжда, предвид неприключилите коментари за неоторизирания достъп до личните данни на s от населението и нормалната човешка реакция при доказана липса на защита на лични данни; константната престъпност със злоупотреба с лични данни, телефонни, имотни, търговски и всякакъв вид измами, както и несигурната защита, при евентуална държавна намеса. Твърдението е за несъответна защита на лични данни от страна на НАП, като оператор с лични данни.

В хода на процедурата по делото от страна на ответника са предсатевни отговор към исквата молба, както и писмени доказателства по опис. Заповед № ЗЦУ-746/25.05.2018 г. на изпълнителния директор на НАП, с което е утвърдена политика по защита на личните данни в НАП. Утвърдена е Политика по информационна сигурност на НАП, версия 3.0 от м. май 2016, както и Инструкция № 2/08.05.2019 г. за мерките и средствата за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри. Като приложение № 1, към чл. 24, ал.2 от Инструкцията, служителите на НАП попълват декларация за това, че ще пазят в тайна личните данни на трети лица, станали им известни при изпълнение на служебните им задължения, няма да ги разпространяват и да ги използват за други цели, освен за прякото изпълнение на служебните им задължения. Със Заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014 г. на изпълнителния директор на НАП е наредено да се внедри СУСИ по стандарт БДС ISO/IEC 27001:2006 в НАП. Изработена е Методика за оценка на риска, версия 1.1, към м. декември 2015 г. Със Заповед № ЗЦУ-1436/15.10.2018 г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени „Указания

за разработване, попълване и/или зареждане с данни на образци на документи и приложения, утвърдени на основание чл. 10, ал.1, т.5 и т.7 ЗНАП“, „Указания за обозначаване и работа с информация“, „Указания за попълване на образци на процедура“, „Указания за попълване на образца на инструкция“ и др.

Разгледан по същество искът е неоснователен.

Съгласно чл. 203, ал. 1 от Глава единадесета на АПК, исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на тази глава. Съгласно чл. 203, ал. 2 от АПК, за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на ЗОДОВ. Според разпоредбата на чл.1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, като исковете се разглеждат по реда установен в АПК. Следователно за да възникне право на иск за обезщетение е необходимо да са налице няколко кумулативни предпоставки, а именно: - незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, при или по повод изпълнението на административна дейност; - вреда - имуществена или неимуществена; - пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действието или бездействието и настъпилата вреда. Под вреда следва да се разбира отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно защитените от правото имуществени и неимуществени интереси на увредения, а под „пряка и непосредствена“ - тази вреда, която следва закономерно от незаконосъобразния акт, действие или бездействие на компетентния административен орган по силата на безусловна необходимата връзка между тях. При липсата на който и да е от елементите на фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл. 203 от АПК, във вр. с чл. 1 от ЗОДОВ.

В настоящия случай липсват предпоставки за ангажирането на отговорността на държавата по смисъла на ЗОДОВ.

Ищцата претендира присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, в следствие на незаконосъобразно бездействие от страна на служители на НАП, изразяващо се неизпълнение на задължения, произтичащи от чл. 59, ал.1 от ЗЗЛД, чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/.

Съгласно разпоредбата на чл.59, ал.1 от ЗЗЛД администраторът на лични данни, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с този закон. При необходимост тези мерки се преразглеждат и актуализират. Това императивно предвидено негово задължение се съдържа и в нормата на чл.24 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/, а в чл.32 са предвидени конкретните мерки които следва да се предприемат. Тези разпоредби обаче не регламентират конкретни задължения, респ. действия на приходната агенция, свързани с опазване на личните данни, неизпълнението на които да съставлява незаконосъобразно бездействие. Следва да се има предвид, че когато става въпрос за незаконосъобразно бездействие, нормата на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ има предвид

незаконосъобразно фактическо бездействие по см. на чл.256 АПК, т.е. бездействието на административен орган по задължение, произтичащо пряко от нормативен акт или което той е длъжен да извърши по силата на закона. Задължението, като дължими фактически действия на конкретния административен орган следва да не са абстрактно, а конкретно регламентирани в Конституцията, законите и подзаконовите нормативни актове, за да е възможно да се отграничи кога тяхното изпълнение има за последица реализирането на отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ. Следва да бъде установено конкретно деяние, което да представлява неправомерно бездействие от страна на НАП, и именно то да е довело до нерегламентирания достъп, въз основа на който личните данни да бъдат разпространени. Така наведените доводи на ищцата за липса на подходящи и ефективни мерки организационни и технически мерки следва да бъдат безспорно установени и по категоричен начин да става ясно, че задълженията на администрацията са останали изпълнени или лошо изпълнени и именно те да са причината за неправомерния резултат. Няма спор, че е налице противоправно деяние, извършено от трети лица. Въпрос на доказване, но не в това производство е целта и резултатността на престъплението, ако такова се докаже от държавното обвинение. Но то само по себе си не обосновава извод, че е следствие от незаконосъобразното бездействие на ответника да изпълни нормативно предвидените с регламента и закона задължение да осигури достатъчна надеждност и сигурност на информационната си система и да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни. В хода на събиране на доказателства от страна на ответника се представиха доказателства, от която става е видно, че задълженията предвидени с регламента са изпълнени. Това са споменатите по-горе Политика по информационна сигурност на НАП, Версия 3.0, май 2016г., Методика за оценка на риска – Приложение № 3 към процедура ПФИС 7, Версия 1.1, ноември 2015г., Инструкция № 2/08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на лични данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри, Заповед № 3-ЦУ-1436/15.10.2018г. на изпълнителния директор на НАП, с която са утвърдени указания за обработване и съхраняване на данни, Заповед № 3ЦУ-746/25.05.2018г. на изпълнителния директор на НАП, с която е утвърдена политика за защита на личните данни в НАП /приложена към заповедта/, Процедура „Оценка на риска за информационната сигурност“, номер ПФИС 7, версия В, Заповед № 3ЦУ-586/30.04.2014г. на изпълнителния директор на НАП за внедряване считано от 01.05.2014г. на Система за управление на сигурността на информацията в НАП. Изложеното до тук води до извода за недоказаност на исковата претенция, относно наличието на незаконосъобразен акт, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, което достатъчно основание за нейното отхвърляне. Въпреки това съдът намира за необходимо да изложи мотиви и по отношение на твърденията в исковата молба за настъпване на вреда. Субективното изживяване е достатъчно лично, за да бъде обсъждано от съда. Реални щети/вреди не са настъпили. В исковата молба се твърди, че ищцата е преживяла стрес, безпокойство, притеснение и опасения за възможна злоупотреба с личните ѝ данни. Няма спор, че наличието на лични данни в публичното пространство е възможно да предизвика отрицателни емоции у всеки човек. Съдебната практика обаче е категорична, че настъпилите неимуществени вреди следва да не са хипотетични и евентуални, а реални. Преживеният стрес, безпокойство и притеснение, следва да са такива, че да доведат до трайно изменение в ежедневни битовите навици и поведение на ищцата. С други думи

чувството на стрес и безпокойство трябва да са довели до реална промяна в поведението на ищцата. Житейски погледнато, в случай на такова нерегламентирано посегателство спрямо личните данни на човек, последният следва да предприеме всякакво активно поведение, с цел да защити своите интереси. Такива доказателства не е ангажираха от ищцата. Единствено бе поискано изслушването на свидетел при режим на довеждане, допуснато от съда, което не се осъществи, не по вина на съда. Предвид изложеното, настоящият съдебен състав приема за недоказана претърпяната от ищцата вреда, изразяваща се в стрес, притеснение, заплаха, от незаконосъобразното бездействие от ответника, като не споделя наведените от ищцовата страна твърдения, обосновани със съдебна практика на ВКС. Казуистично, случите в сочената практика са несъвместими с хипотетичните страдания за изтекли лични данни, които са описани в исковата молба, от което досега за ищцата не са насъпили никакви реални вреди.

Доколкото в настоящото производство по реда на чл.204, ал.4 АПК не бе установено незаконосъобразно бездействие на ответника, както и настъпили вреди, причинна връзка е безпредметно да бъде обсъждана и следва да се приеме, че също не е налице. По изложените съображения съдът намира за неоснователен предявеният иск с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

В производството по ЗОДОВ ищцата не дължи на ответника заплащане на юрисконсултско възнаграждение. Разпоредбите на чл. 10, ал. 2 и ал. 3 ЗОДОВ, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 ГПК, във връзка с чл. 144 АПК и чл. 143 АПК. Липсата на изрична уредба в ЗОДОВ, която да предвижда отговорност на ищцата за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска/исковете, означава, че такова не се дължи.

По изложените съображения, съдът

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ предявения от С. С. П. иск за сумата от 1 000 (хиляда) лв., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019 г., алтернативно от датата на подаване на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата, срещу Национална агенция по приходите, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие на незаконосъобразно бездействие от страна на ответника, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължение по чл. 59, ал.1 ЗЗЛД и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на лични данни ЕС 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г. /GDPR/. Решението може да се обжалва пред ВАС в 14 дневен срок от съобщението.

Съдия: